

# memo

Aanvulling en nadere uitwerking mitigerende maatregelen Oosterlandpolder

**Rijkswaterstaat Zeeland**  
Projectbureau Zeeweringen

P/a Waterschap Zeeuwse Eilanden  
Kanaalweg 1  
Middelburg  
P/a Postadres: Postbus 1000  
4330 ZW Middelburg  
T (0118) 62 13 70  
F (0118) 62 19 93  
www.zeeweringen.nl

**Contactpersoon**

**Datum**

22 juni 2009

**Bijlage(n)**

-

**Kenmerk**

PZDB-M-09123

## **Inleiding**

Nader overleg tussen Rijkswaterstaat en het Waterschap Zeeuwse Eilanden heeft geleid tot een verdere uitwerking van de te nemen mitigerende maatregelen. De voorgestelde aanpassingen maken de uitvoering van het werk in ruimte en tijd eenvoudiger te plannen en te verdelen over het betreffende werktraject. De aanpassingen zijn in overeenstemming met de in tabel 1 opgenomen mitigerende maatregelen: de genoemde randvoorwaarden en perioden per soort blijven ongewijzigd. Er is dus nadrukkelijk rekening gehouden met de aanwezige natuurwaarden, met name de functies als broedgebied, foerageergebied en hoogwatervluchtplaats voor vogels.

Er zal een strikte tweedeling van het aanwezige foerageergebied worden gehanteerd, zodat als in het ene deel gewerkt wordt, het andere deel volledig onverstoord en beschikbaar voor foeragerende vogels blijft. De wijzigingen hebben daarmee alleen betrekking op de fasering van de werkzaamheden, opgenomen in de planningtabel. De aangepaste tabel is hieronder weergegeven.

## **Planning**

Op basis van de locatiespecifieke mitigerende maatregelen E, F, G, H en I zullen de werkzaamheden langs de dijk buiten de hieronder rood gearceerde perioden en trajecten worden uitgevoerd. In de geel gearceerde delen kan worden gewerkt als *niet gelijktijdig in beide* geel gearceerde trajecten/perioden wordt gewerkt.

	Dijkpaal																				Datum
Periode	323+80m	324	325	326	327	328	329	330	331	332	334	335	336	337	338	339					31 juni 2009
mrt																					
apr								1													2
mei																					
jun																					
jul																					
aug																					
sept																					2
okt																					

	Dijkpaal																					
Periode	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361+20m	
mrt																						
apr																						
mei	2								3													
jun																						
jul																						
aug																						
sept	2																					
okt																						

Maart – mei / augustus-oktober:  
 maatregel E  
 Jun – aug: maatregel E, F, G, H, I +  
 broedseizoen

1	
2	2
3	

Periode/traject 1: werkzaamheden mogelijk als niet in periode/traject 3 wordt gewerkt  
 Periode/traject 2: geen werkzaamheden tijdens het broedseizoen (rood) / periode waarin kan worden gewerkt (groen)  
 Periode/traject 3: werkzaamheden mogelijk als niet in periode/traject 1 wordt gewerkt

**Toelichting**

- Ter hoogte van dp347 wordt een tijdelijke ontsluiting aangebracht, incl. keerlus. Deze tijdelijke ontsluiting maakt bovenstaande strikte tweedeling mogelijk. Tijdens de werkzaamheden kan daardoor één van de twee foerageergebieden volledig onverstoord blijven, omdat mensen en materieel zich niet langs het gehele traject behoeven te verplaatsen. De bewegingen kunnen worden beperkt tot het gedeelte waar op dat moment gewerkt wordt. De keuze voor de periode/traject

waarin gewerkt wordt (1 of 3) is open gelaten omdat er geen aantoonbaar verschil in effecten te verwachten valt. Vrijlaten van die keuze maakt de planning van de uitvoeringswerkzaamheden eenvoudiger. Werkzaamheden in het andere deel kunnen pas aanvangen als de werkzaamheden in het deel waarin is gestart volledig zijn afgerond.

- Als gekozen wordt voor periode/traject 1 zullen voorafgaand aan het broedseizoen passende voorzorgsmaatregelen worden genomen voor het tussen dp 335 en 339 gelegen deel van het schor, om de vestiging van broedvogels te voorkomen. Die maatregelen bestaan uit het handhaven van de aanwezige schapenbegrazing en/of vooraf kort maaien van de vegetatie.

**Tabel.1 Overzicht mitigerende maatregelen langs het dijktraject Oosterlandpolder. In het overzicht zijn de standaard en locatiespecifieke maatregelen opgenomen.**

**Datum**  
22 juni 2009

<b>Mitigerende maatregelen</b>	
1	Vóór 15 maart zal de vegetatie op het buitentalud en kruin zeer kort gemaaid worden, tenzij in de locatiespecifieke maatregelen anders is aangegeven.
2	De breedte van de werkstrook bedraagt maximaal 15 meter, gerekend vanuit de waterbouwkundige teen van de dijk. Voor zover mogelijk zal een smallere werkstrook aangehouden worden, vooral op locaties waar zich zeegras bevindt.
4	Indien het voorland uit slik bestaat, worden vrijkomende grond en stenen ter plaatse van de kreukelberm verwerkt en niet over de gehele werkstrook. De stenen en grond worden zo egaal mogelijk over grote dijk lengte verdeeld, waardoor de ophoging zo min mogelijk wordt. Perkoenpalen en overige vrijkomend materiaal worden verwijderd en afgevoerd.
5	Op schorren of slikken bedraagt de breedte van de werkstrook maximaal 15 meter, gerekend vanuit de waterbouwkundige teen van de dijk. Op locaties waar zich zeegras bevindt wordt voor zover mogelijk een smallere werkstrook aangehouden.
6	Het voorland (slik of schor) in de werkstrook wordt aansluitend op de werkzaamheden op de oorspronkelijke hoogte teruggebracht, tenzij in de locatiespecifieke maatregelen anders is aangegeven. Voor slik geldt dit voor de werkstrook buiten de kreukelberm, voor schor echter over de gehele breedte van de werkstrook. Eventuele kreekjes die binnen de werkstrook (en buiten de kreukelberm) zijn gelegen dienen vooraf geregistreerd en, na afloop, hersteld te worden.
7	Er vindt op het slik of schor geen opslag van materiaal en/of grond plaats buiten de werkstrook, ook niet in aangrenzende dijktrajecten.
8	Er vindt geen betreding van het voorland buiten de werkstrook plaats, niet door personen noch met materieel, tenzij in de locatiespecifieke maatregelen anders is aangegeven.
<b>Locatiespecifieke maatregelen</b>	
<b>A</b>	<b>Grote, ondiepe krek en baaien</b>
1.	Een eventuele werkweg op het slik zo smal mogelijk houden en waar mogelijk uitvoeren binnen de werkstrook van 15 meter.
2.	Indien materieel op het slik komt dat geen rupsbanden heeft dienen rijplaten neergelegd te worden. Dit spreidt de druk op de bodem en voorkomt tevens dat materieel vast komt te zitten op het slik.
<b>B</b>	<b>Atlantische schorren met kweldergrasvegetatie</b>
1.	In aanvulling op standaard mitigerende maatregel 2 is het wenselijk om aanwezige kreekjes binnen de werkstrook te markeren en daar geen vrijkomende grond te deponeren (dit geldt uiteraard niet voor het deel van de werkstrook dat afgegraven moet worden). Op deze manier wordt het bestaande reliëf van het schor zoveel mogelijk gehandhaafd.
2.	In aanvulling op standaard mitigerende maatregel 5 dient men er voor zorg te dragen dat de afwerking zodanig is dat het gebied voldoende afwatert, dat wil zeggen dat er geen water kan blijven staan op het herstelde schor.
<b>C</b>	<b>Klein zee gras</b>
1.	In aanvulling op standaard mitigerende maatregel 6 dient men er voor zorg te dragen dat er geen waterplassen kunnen blijven staan op (toekomstige) groeiplaatsen van zee gras of op grond waarin wortelstokken aanwezig zijn.
2.	Vrijkomend materiaal uit de werkstrook wordt waar mogelijk niet op groeiplaatsen van klein zee gras geplaatst. Indien dit niet mogelijk is wordt de periode waarin het klein zee gras bedolven is zo kort mogelijk gehouden.
3.	Indien groeiplaatsen van klein zee gras in de werkstrook liggen en uitgegraven moeten

worden dan wordt de bovenlaag gescheiden gehouden van de overige vrijkomende grond. De wortelstokken worden zo kort mogelijk in depot gezet. Bij het terugplaatsen van de grond wordt de grond met de wortelstokken weer boven op de overige grond geplaatst.

4. Het uitgraven van wortelstokken of het verwijderen van grond die op groeiplaatsen ligt gebeurt met grote voorzichtigheid om het beschadigen van wortelstokken zo veel mogelijk te voorkomen.
5. Een eventuele werkweg op het slik ontziet locaties waar klein zee gras groeit. Indien dit technisch niet mogelijk is dan dient men maatregelen te treffen om vernieling van aanwezige planten te voorkomen dan wel te beperken. Bijvoorbeeld door zoden met klein zee gras uit te graven en nabij op het slik terug te plaatsen op een daarvoor geschikte locatie.
6. Op de locaties van de bestaande zee gras velden (zie fig. 5.1 en 5.2 dient de aannemer na uitvoering van de werkzaamheden het gedeelte van de werkstrook waar géén kreukelberm is gerealiseerd t.o.v. de oorspronkelijke maaiveldhoogte 7 cm te ontgraven. Daarop dient een schelpenlaag van ecologisch gewonnen gebiedseigen schelpen (fractie 0-40 mm) met een laagdikte van 7 cm te worden aangebracht, af te dekken met slik in een laagdikte van 7 cm (maximaal 10 cm). De schelpenlaag weert wadpieren en bevordert de herkolonisatie door zee gras.
7. Bestaande zee gras velden dienen te worden ontzien. De wioldruk van materieel dat de schelpenlaag aanbrengt mag maximaal 2 ton/m<sup>2</sup> bedragen

**D Bontbekplevier en tureluur**

1. In aanvulling op standaard mitigerende maatregel 1 dient de begroeiing hier kort gehouden te worden (bijvoorbeeld door regelmatig maaien) totdat de werkzaamheden plaatsvinden of totdat het broedseizoen is afgelopen (eind juli). Op het schor (dp335-345) is het niet mogelijk om de begroeiing kort te maaien omdat door stenen, paaltjes en dergelijke het maaigereedschap kan beschadigen. Om broedgevallen te voorkomen wordt, indien de werkzaamheden plaatsvinden tijdens het broedseizoen, de vegetatie vanaf 15 maart platgereden ter plaatse van de werkstrook. Dit wordt regelmatig herhaald (1 keer per 7 tot 10 dagen) om hervestiging van vogels te voorkomen totdat de werkzaamheden plaatsvinden of totdat het broedseizoen is afgelopen (eind juli). Conform de standaard mitigerende maatregelen vindt op schor geen opslag van materiaal en/of grond plaats buiten de werkstrook. Ook wordt het schor niet betreden buiten de werkstrook.

**E Bergeend**

1. Op basis van de beschikbare gegevens is het wenselijk om de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren. Hierbij dienen men er voor zorg te dragen dat in mei / april en in september / oktober niet langs het gehele dijktraject gewerkt wordt. In maart – mei wordt ter hoogte van één foerageerlocatie, het schor (dp335-345), niet gewerkt. In september – oktober wordt bij minimaal één van de foerageerlocaties (Haven van Viane, het schor, omgeving van dp355) niet gewerkt.

**F Tureluur**

1. Op basis van de beschikbare gegevens is het wenselijk om de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren. Hierbij dienen men er voor zorg te dragen dat in augustus tot oktober niet langs het gehele dijktraject gewerkt wordt.

**G Rosse grutto**

1. Door de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren, waarbij langs delen van de Slikken van Viane geen werkzaamheden plaatsvinden, zijn effecten t.a.v. de rosse grutto te beperken. Langs het dijktraject zijn tijdens de werkperiode in april, juni, juli en augustus de minste vogels aanwezig. De werkzaamheden rond het schor (dp335-345, onderdeel van de HVP) vinden bij voorkeur plaats in deze maanden.

**H Scholekster**

1. Op basis van de beschikbare gegevens is het wenselijk om de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren. Langs het dijktraject zijn tijdens de werkperiode in maart, juni en juli de

minste vogels aanwezig. De werkzaamheden rond het schor (dp335-345, onderdeel van de HVP) vinden bij voorkeur plaats in deze maanden.

I **Steenloper**

1. Op basis van de beschikbare gegevens is het wenselijk om de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren. Langs het dijktraject zijn tijdens de werkperiode in juni, september en oktober de minste vogels aanwezig. De werkzaamheden rond het schor (dp335-345, onderdeel van de HVP) vinden bij voorkeur plaats in deze maanden.

J **Overtijdende soorten:** afsluiten van de weg op de oude kruin van de dijk (tussen dp323 en dp340) voor niet-werkverkeer tijdens de gehele werkperiode.

**Rijkswaterstaat Zeeland**  
Projectbureau Zeeweringen

**Datum**

22 juni 2009